

חריפים סמון

בלשנות עברית

כתבי-עת לבלשנות עברית
תיאורית, חינוכית ויישומית

מס' 48
ספד תשס"א

הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן

4

כשאז דחקיות אינה משתפכת בכל הנהיה שהיא לגבי מינים של הדוכרים. כמו כן, העיר הווימית של פשוט במשמעותו הפרוצורולית לקביעת ערך האמת של המבע בולט כאשר אין השיפוט באז לאמיתותה או שקריותה של הטענה המוכרעת במשפטים כמו (א3) מושפע ממשטת כלשהי.

כיוון שעניינינו כאן הוא בחקר סמן השיה פשוט, אוכיר הכוללים נוספים בהתנהגותם התחבירית של פשוט כתואר שם לעומת פשוט כסמן שיה, בקיצור נמקין.¹⁰ כצירוף תואר שם בתפקיד פורדיקטיבי הוא יכול להישלל כמו ב (ב2), וכן לעמוד במרכזה של השאלה (כפוקט). כמו במשפט הזה:

(4) האם הנזשא הזה פשוט?

כרצוכ בעל תפקיד פרוצורולי אין הוא כר-שלייה ולא כר-שאלה, ומכאן אי התקנות של:

(א5) * לא פשוט רציתי לדעת כמה זה עולה.

(ב5) * פשוט רצית לדעת כמה זה עולה (או מרוב?) (והדגשה מציינת הטעמה)

הכוללים אלו בין הנהגותם התחבירית של פשוט כתואר שם ופשוט כסמן שיה בהקשרי השאלה השלילה משקפים נאמנה את ההבדלים הסמנטיים ביניהם לגבי התומתם לערך האמת ולחוכן הפרופוזיציוני של המבע שבו הם מצויים. הכחה מעניינת אחרת ביניהם קשורה לתפוצתם בהקשרי חוכר (קואורדינציה). כך, כתואר שם לא חלה על פשוט הנבלה בהוכיכר כפי שהעיד חקיותם של הפרדיקטים בהדגמה הזאת:

(א6) הנזשא הזה הוא פשוט וכהו / פשוט ומוכן.

אך כסמן שיה הוא מוגבל ביותר, ומכאן אי התקנתם של הצירופים בהדגמה:

(ב6) * פשוט ובהו / פשוט ומוכן רציתי לדעת כמה זה עולה.

בהדגמה, יבדל שני הערכים הללו באפשרות לשמש גרעין שאלתי מצטרף לזואי כצירוף הנתון. ואכן, בצפוי, יוכל תואר השם פשוט להקרות כגרעין של מנוון רחב של צירופי תואר השם כמו בהדגמות שלחל:

(7) התסבר שיל היה פשוט במיוחד / פשוט לחלוטין / פשוט במידה הרואיה.

ואולם כסמן שיה איך לפשוט חודרת דומה בהיקודיותו. אי התקנות של הדוגמות ב(8) מעידה על כך:

10 אפיתו של פשוט בתפקיד כסמן שיה כ'אדורכוביל' יתו משהוא מסייע לאפיון חיובי (נותרם לזוכר) המנונית השטותה, הוא מבחין אותו מרצותו תואר השם.

1957) *Die Heilige Schrift des Alien und Neun Testaments*, also, הערכים המילוניים שנבחרו כשלוש הלשונות בשימוש גם בהם כסמני שיה ואינם בוכרר קשורים לביטוי תזמן עמם הם מוזהים בהקשרים אחרים.⁹

3. פשוט

3.1 **בנות קונסטאטוליות ומנות פרוצורוליות**
בעברית משמש פשוט הן כערך בעל משמעות קונסטאטולית והן כרצוכ בעל משמעות פרוצורולית. תואר השם פשוט מגלם את השימוש הקונסטאטול המשיעי על תוכנו של המבע שבו הוא מצוי ועל ערך האמת שלו. בחוד כך מודגים פשוט גם את מנוון תכונת צירוף תואר השם בעברית, כמו: התאמה לגרעין הצירוף השמני בשימוש אטריבוטיבי ההתאמה לנישא המושפט בשימוש פורדיקטיבי, תכונות אלו מודגמות במשפטים ב (2): כך ב-(2 א-ד) מודגמת ההתאמה בשימוש האטריבוטיבי:

(2א) בחרתי נישא פשוט.

(2ב) זו איננה מטלה פשוטה.

(2ג) לא קראתי לאחרונה מאמרים פשוטים.

(2ד) פתחתי רק את הבגיות הפשוטות.

וכ (2 ה-ו) מודגמת ההתאמה בשימוש הפרדיקטיבי:

(2ה) הבגיה איננה פשוטה.

(2ו) החיגית כאן פשוט.

השפעת התדמית הסמנטית של צירוף תואר השם על ערך האמת של המושפט מתבררת כאשר משפט כמו (12) — 'יהיגית כאן פשוט' — מוכע כמצב שבו אין החיגית פשוט. במצב זה יהיה המושפט שקרי. כמו כן, משפט (12) יהיה אמיתי רק במצב דרכים שבו אין פתחתי רק את הבגיות הפשוטות.

כמשמעותו הפרוצורולית (שעל מאפייניה נעמוד בהמשך) משמש פשוט כסמן שיה, וככה שונה תפוצתו מהזוהית מתפוצת תואר השם פשוט: אין הוא נוטה, ואין בו משום תדומה לערך האמת של המבע בו הוא מופיע. לדוגמה:

(3א) פשוט רציתי לדעת כמה זה עולה.

אך לא:

(3ב) * פשוטה / פשוטות רציתי / רצינו לדעת כמה זה עולה.

9 הקשרים האפשריים בין משמעותם הקונסטאטולית של ערכים מילוניים מסימים ומשמעותם הפרוצורולית יאתבו בהמשך.

של רכיב נתון במבט, תוך צמצום ספורט של פגרון החלופיות שהקשר נודח היה מתיר וביישוב לדוגמה (9א): אין לייחס לילדה או למבט המבנות השונות מן המבט המתואר, היא "פשוטות/רק" עדיין לא מסוגלת לעמוד בלחץ. באן משמשת הפרדה באמצעות "רק" המשתה של הצמצום ושלילה האפטריווח הפונטיאלית האחרות (אך ראה להלן במרק 3.3 דוגמת כחן נבדל השימוש בין "פשוטות" ו"רק"). בהקשר המוכח ב (9ג) נשללת אפשרות אחת לחות הספר במפורש בפתיחה: "זה לא ספר המשך" ובהתייחסות לאפיון החיובי: "זה אותו ספר עם שם אחר". באמצעות הסמן פשוט יש משום סימון כי אין חלופות אחרות וזה האפיון המודיק, נתבונן עתה במורכבות של ערך מודוג (סקלר), כמו בדוגמאות שלהלן:

- (10א) המנהל היה פשוט (משוגע).
- (10ב) המנהל היה פשוט (טיפש).

מאליו מוכן כי ההקשר המסוים על רקעו יהפוש המבט הנתון עשוי לגרום היקשים של התכוונות בהכונה המפורשת עצמה תוך דחיית חלופות אחרות, למשל במקרה של (10א) – אין לייחס להתנהגותו של המנהל מזהה או כוונה נמורת, הוא נודח כפי שהוא נודח כיוון שהוא טיפש. או לחלופין, עשוי המרכיב להחביא בהצמדה הנכונה מהטעמה משמעות של תכונה שמבטיחה פרגמטיות אנו מייחסים לה קיצוניות. במקרים כאלה חתפרש המבנה כבעלת ערך גבוה כמילט הרלוונטי (למשל, של שויצנון, ב (10א)). כלומר, לפנינו פשוט ממוכח יחיד, ולא בניה קיומם של שני המרכיבים המתגלמים על ידי פשוט, אשר האחד מהם קובע ערך גבוה על סולם רלוונטי לתכונה המפורשת אותה הוא ממוכח, והשני רק מבריל אותה מתכנתה אחרות (שאנו מציינות בסולם הידרכי עצמה). במונחי תיאוריות הרלוונטיות, אם כן, בהקשרות כממרכיב רכיב מסוים במבט כולט שימושי הפרודודולוגי של סמן השיטה פשוט כהדוראה לצמצום טווח ההשתמעות הפונטיאלית.

3.2.2 הבדחה מצמדו של אירוע או מצב דבריים

בהקשרות כסמן שיה שטוח השפעתו הוא חרף-לשוני מופיע פשוט כרכיב המגרי (פרנטטי) מובהק כראש מבט (ראה 3א). כסופו, או כיד רכיבים שונים במבט כמו בדוגמת ב (11) להלן:

- (11א) אני פשוט רוצתי לצאת עכשיו, (לכן שאלתי מה ששאלתי). / עשיתי מה שעשיתי.
- (11ב) אני רוצתי פשוט לצאת עכשיו (לכן שאלתי מה ששאלתי).
- (11ג) אני רוצתי לצאת עכשיו פשוט, (לכן שאלתי מה ששאלתי).

לעיתים כמבט כפני עצמו, לרוב בלתיית המעצב (mensural), מאור, גם בצמדיות לוכע של אור כמרוגמה:

- (12) אני לא מסוגלת לטכול את הכתור הזה, פשוט מאור. 13

כשימושו זה הוא מהווה מעין מבט-על (meta-utterance) מברור, המציינ את מעמדו של המעשה או של מצב דברים מסוים או את מידת החאמתם של אלה לציונות הנמען או פשוט מאור הוא הציון היחיד המוכר לי כו מצטרף ליוא לנרצין פשוט, שמה שהיא מתפקד כסמן. 15

(8*) פשוט במיוחד / פשוט לחלוטין / פשוט במידה הראויה רציתי לדעת כמה זה עולה. הנבילות אלו על הפועות של פשוט כסמן שיה מעידות על אופיו כרכיב הסגור (פונטיש) בעל אופי יחידאי, בלתי פרודוקטיבי.¹¹

3.2 פשוט – כסמן השיטה
כסמן שיה מתגלה פשוט כרכיב בעל שני סוגים של חוזמי השפעה (scope), אחד, בו טווח השפעתו הוא לשוני והוא כולל רכיב בלבד במבט, ¹² והאחר שבו הוא מתייחס לאירוע או למצב דברים, כלומר, לחומר חרף-לשוני, ובו הוא משמש כמפקד של הבהרה (כרמה האינטראקטיבית).¹³

- 3.2.1 מרכיב רכיב נתון במבט בדוגמאות להלן מצוין הרכיב כטוח השפעה סמן השיטה פשוט ב ():

- (9א) הילדה פשוט (עוד לא מסוגלת לעמוד בלחץ הזה).
- (9ב) הנשוא היה פשוט (לא מציינ אותי).
- (9ג) זה לא ספר המשך, זה פשוט (אותו הספר עם שם אחר). (=לא פחות ולא יותר)

כשימושו זה צמד פשוט לרכיב אותו הוא ממוכח (focus) ומקדים אותו,¹⁴ כדלעת תפקידו של פשוט בדוגמאות ב (9) לעיל מעידה כי במקרים אלו קובע פשוט כמודיק את התלמות התוכנית

11 ראה דגדג (1998) לאשרן רכיבים פרנטטיים מייחסים בהקשר פשוט שיה.
 12 להלן אקט את המינוח מנכח במקרים שבהם שאלת ה"משפטי" אינה כעיונית. בעיקר מתפקד סמן השיטה פשוט בזמנ המבט, בין אם הוא משמש ככין או לא.
 13 לבית (1994) עמדה על אופיו החסמי של פשוט ומנחה "תפקידים רבים ורשומים" שלו (1994: 347). הדוגמה היא מצטטת מדיגמט היטב את ההכללה התפקידית שאותה אמר בסעיף זה.
 14 כגון במקרה המצטט מדיגמט היטב על סמני השיטה, השיטות המצויות בתפוחים ומוכרות כגון מדיגמט המצטטות החשובות בלתי תקינות. שיחותם של סמני השיטה לרובי השיטה הממוכחת גם אם הם תפקידים המפורצלות ליתן מודקות ליתן ברורים אלו בלשונות רבות, ואמנם, מואמר זה מדיגמט המצטטות סמן השיטה פשוט, והנה מרכיב הלשון המוכרות בעברית, תהליך מוטא לשוני המשוחף לערכים מוליגיים המופיעים בהקשרים המדוריים בלשונות רבות, חקי המרכיב המודות (ראה דייג (1988) וזהה אור על היתר, לגבי יפנית, קולאנית, גרמנית, הולנדית, גורכנית, אנגלית ופינית) וראה דייג (1988) וזהה אור על פוסקטורטיביות ראשונית שבה הם מתקלים מצד עמיתיהם בחוקר התופעה, ואולם על פי עיונת הדיגמה זו נמלמל לאחור שמוכחה, בכל מקרה לגופו, כי יש שיטה המאזנת את התנהגותם של סמני השיטה כאתון כלל-לשוני.

14 היקדיות שבו מופיע פשוט מיר אזור הרכיב הנתון, כמו בדוגמאות (א) להלן:
 (א) הילדה (עוד לא מסוגלת לעמוד בלחץ הזה) פשוט.
 (ב) הנשוא היה (לא מציינ אותי) פשוט.
 (ג) זה לא ספר המשך, זה (אותו הספר עם שם אחר) פשוט.
 אין מהותי התלמות ליתן מודקות כממכדו יחידה מסוימת כמבני, אלא מדגמט את שימושו היטב שידרן בהמשך. העדות התוכנית לשוני נוגעת לרובלי האפשרות להטפת בוינים, כך, כשהוא קורא לרכיב הממוכח יתן פשוט להשעמה, ואילו כשהוא מופיע מיר אזורי לא יתן להשעים את פשוט.

לקדום הנהגות (positions) (הראליות או הפוטנציאליות) הקיימות בהקשר¹⁴ כך מגלים פשוט הרואה לשונה ולצמצם את ההקשר שלמולו מתפענת המסר הנרדן, כיוון שאי שיצוי ההקשר עלול לגרום להידרדרות של השמטותיו אשר אינן משקפות את כוונת הדובר. ובמקרה שלפנינו, במשפטים (11) אין להסיק מהמסר הנמון דבר אחר, או לייחס לו כוונת אחרות פרט לאלו המצוינות במפורש; כלומר, אין לייחס לעובדה ששאלתי מה ששאלתי כל כוונה אפשרית שונה. היסבה היחידה לשאלתי או למעשי הייתה שרציתי לצאת עכשיו. השימוש המובהק בסמן שיהי זה יתפיע במקרים שבהם חש הדובר צורך לסתור תיקשים פוטנציאליים שגויים שעלולים לנבוע מן המצב בהצטנן שרנכת הנחות שונה ושלוזכר יש יסוד סביר להניח שהנמען עשוי לפרש לאורה את האודוע או המצב הנרדן. בהתאם לכך, בולטות במיוחד היקדותו של פשוט כסמן שיהי האמור להבהיר את מעמרו של מצב דברים מסוים כשהוא משמש כריכוך אפולוגטי (גם אם מניסיון לסייב לעתים) במקרים בהם צפויים קושי או התנגדות מצד הנמען, כמו במקרה להלן:

(13) [אם לבנה המתכבד:] אל תתרגז כל כך שאני שואלת מתי אתה חוזר הערב. פשוט רציתי לרעה אם להכות לך עם ארחת הערב.

ובמנחה האררית הליתונטית, בהפקודו הפורצודולו כסמן שיהי כעל טווח השפעה חוץ-לשוני מהורה פשוט הוראה לשיצוי ההקשר לאוד יש לפרש את המצב הנמון; הדליתונטיות האופטימלית התבטא בהקשר המצומצם המפורש באמצעות סמן השיח, מסתבר, לפיכך, כי אין לפיננו שיי שימושים של פשוט כסמן שיהי השונים במהותם, אלא, שימוש אחיד בהוראה לפענות מסו נמון, כשהותה המפור והיקפו נקבעים על פי טווח המוגדר סקסטואולית (תחבירית וסמנטיה) וחוץ-לשונית.

כפפור, החירות החתכבירית החיסית המודגמת במקרים שבהם מגלה פשוט הכוונת פרחטיות מקשה על קל יציענו של יחס ישר בין התלמויות ליציאות לכך המקריים סמנטיים ופונמטיים, ללא החלחלות להקשר. ואכן, נגלה מבעים דוד משמעיים במקרים שבהם טווח ההשפעה יכול מכהינה מבינה להיות רכיב יחיד במכע או הקשר חוץ-לשוני הקשור להיות השיח. דוגמה מנענית מספק המשפט:

(14) אני פשוט המומה.

משפט זה עשוי להפקד כקריאה (אימנטיבית) בתגובה לגרדי מסוים, כשהממרכוז יחול על הפרדיקט — 'המומה', ואלם הוא עשוי להפקד גם כריווח או הסבר למצב דברים מסוים. במשמעותו הייחודית הוא יכטא את המוכע במקבילתו הכפא, שכב מכוה יחמו שיימשו בהתייחסות חוץ-לשונית:

(14b) אני המומה פשוט (לכך אני נותנת כפי שאני נחמת).

16 רואה בהקשר זה ידועו של נודר (1979) על קדם הנחות ממשיות מאורחיות.

בשלב זה עדיין לא עמדתי על כל הגבלות התפוצה החלות על פשוט כסמן שיה ובאופן הנוכחי אני רואה משום שרטוט ראשוני של תכונותיו אלו בלבד.

3.3 פסגי שיה חופפים חלקית

ההשוואה בין הכוונותיהם של פסגי שיה אחרים המגלים תפיסה הפקודית חלקית לזו שבגולה פשוט עשירה לחורים להבנה כוללת יותר של קודודן של ההוראות המטוריות לפירוש, ולפושג הנרחב יותר של המשמעות הפורודודולית. קבוצת המונחיים האפשריים כוללת, בין היתר, את הערכים ממש, מהם, סך הכול, רק, לחלן אתדכו בקצרה בשונים מהם בלבד: סך הכול, ומה שמכונה ציין-פוקטי' רק, ו' נעיון במשפטים האלה:

- (15א) פשוט חיפשתי את העט שלי.
- (15ב) בסך הכול חיפשתי את העט שלי.

במצב דברים כו נמצא הדובר ממשפש כמגידה כהודיו של חברו לעבודה, יביעו שיי המשפטים הבהרה למצב. השוני בין תרומתם היחסית של פסגי שיה פשוט וסך הכול מתבטא בדוגמת ייחוס החומרה למצב. כך ב(15א) יביע פשוט את העובדה כי אין לייחס למצב או לאודוע משמעות שונה (לא יותר ולא פחות) מזו המפורשת, כלומר, מהמסיון לחפש את העט. כסך הכול, לעומת זאת, יציון בהקשר זה ניסיון להפחית ממידת החומרה שייש לייחס לפירוש המצב, כלומר:

(15b) אין צורך להתרגש, לא עשיתי דבר גרוע מזה.

הכול זה בהשגה, ניסולתי או מפחיתה מן הערך הפוטנציאלי, בולט מאוד בהשוואה כך דוגמות כלהלן:

(16א) זה שבדיגיטל החליטו למכור את דיגיטל סמיי-קונרקטור זה פשוט לוותר על הטכנולוגיה.

ובין:

(16b) זה שבדיגיטל החליטו למכור את דיגיטל סמיי-קונרקטור זה בסך הכול לוותר על הטכנולוגיה.

17 לעיון המענה, נראה כי המיישים המכונים לעתים ציצי פוקטי' אינם אלא פסגי שיה כפלי הפקוד של מוכת, וברקשו זה, שאלת מורה האודודודובין הפנויהתם של המטוריים למיניהם נותרה פחותה לפי שעה, או נראה שהדגם הודשיאני של פולוטסיפ (מבית מדרשו של אלינור רוש, 1973) תואם לחיאת הדימה והשונה בין שלל המפורים. בהקדמה לספר שערכו נוקטים יקר זיו (1998) גישה דומה בשרטטם קודים לדמותם של פסגי שיה על סמך מובדקות מכוונותיהם. על הדיגמות ב(15) (16) אני מבהה מודדת לחלחמות רמה לבמה.

בנות דווקאן או אמן חסר משמעות קונטפסואולית.²¹ ומאידך, ערכים כגון פשוט בקיצור, פיה מעלים את שאלת הקשר האפשרי בין שני סוגי המשמעות.

שלוש (1998) בוחנת את סמן השיח בקיצור ומראה שבמשמעותו הפרוצדורלית הוא מתפקד כסמן קיטוע של הידיה שעשויה להיות תור-משפטית או מורכבת מנחמים גדולים יותר בשיתוף. אופייה של החיידה הנקטעת מעניק להתגלמות המטרימה של בקיצור את הגוון המיוחדת. כך, בקטיעתה של רשימות, כמו במקרה הזה:²²

(17) ורתי, חנה, לאה... בקיצור, החברות שלי מהחיתוכי, רוצות לשמור אייתי על קשר.

יש קריאה אפרודיטיבית לחיתוך, ואילו בהקשר שלהלן:

(18) הוא חרוץ, אחראי, רייקן, אנושי...בקיצור, כדאי לנו לקבל אותו לעבודה.

קיימת קריאה שעל פיה אין צורך נוסף בפירוט המבנות ויש להגיע למסקנה הנובעת מהן, שלוש מצטטת גם מקלים שבהם קיטועם של נחזים גדולים יותר כשיח משמש כסמן לסיים תה-הנושא הפרוץ וחזרה לנשוא הדין הקודם (ראה שלוש 67: 1998 דוגמה 5). מנור זה, טוענת שלוש, הוא למעשה כשיר לסמן שיח אחיד, שמשמעותו הפרוצדורלית היא לסמן קיטוע. אין במשמעות זו משהו המשפיע על ערך האמת או על המבן הפרופרדיציטי של החיידות הנחזות. הקשר בין המשמעות הקונטפסואולית (שעל פיה התבין המוכרע נוגע למוד אורדן) והמשמעות הפרוצדורלית (שמתפקדת קיטוע) הוא דיאכרוני בלבד. הוכחה מאלפת לעצמאות הערך הפרוצדורלי מביאה לקטיקולית מצויה בקיטוע של צורות כגון: בקיצור, הקיצור המגלמות המורות פונולוגיות כשימוש הפרוצדורלי בלבד.

תכונותיו הפרוצדורליות של סמן השיח כזה (ויג, 1998) קשורות להצבעה מפורשת על האפשרויות שבמילותיו. במידה או בפעולה הדיכור עצמה קיימת מידה מסוימת של קיור, איידיוק או אהמאה להנאים או למציאות, ומכאן מתקדזו כעמם (hedge), במשמעותו הקונטפסואולית לפרך כזה אנה משוללת היגיון סמוסי: המיון אינו זהות, וקירוב מחזיר מקום להכרזים. ואמנם אנו עדים להתפתחות דומה בערך "like" באנגלית ובלשונות אחרות. היגיון דיאכרוני מקביל מצוי בשימוש בסמו "schou" בפנתי, אשר כשימושו הקונטפסואולי משמעותו 'עצמי', ומפקוד הפרוצדורלי הוא כשל העמסם כזה. גם בכתיבת המשמעות הפרוצדורלית של פשוט כאן ניתן להבחין בהיגיון הסמוסי היאכרוני ששימושו בערך אשר במשמעותו הקונטפסואולית מורה על פשוט והעדר סיבוכים כסמן שיח המבקש להצביע על משמעות מפורשת אחת ולכלול האופות אפשריות אחרות (מורכבות יותר או פחות). אמנם,

תחלוליות כמו אלו להלן:

(א) עשיתי לי "דחיקא"²³

(ב) הם ענו אחידי יאמני²⁴.

שבתם עשוי השימוש להפגוש באופן קונטפסואולי נראות ספילות על המשמעות הפרוצדורלית. ואמנם, התגבלות החמורות על הפחות של דחיקא ואמני שמוקשו זה משמעות קביעה זו.

ההגמנת פבוטסות על מאמדי של שלוש (1998).

ההבדל בין נקודת המבט המתבטאת בהתנתחות באמצעות פשוט הוא המבטואת באמצעות כפך המכל מעיד על יחס הדוברים למצב הדברים המוחזר. פשוט משמש להצגת העובדות כפיה שהן מפורשות) הן שלילת ההתמנעות אחת, גבוהה או נמוכה יותר על סולם חשיבות כלשהו, ולעומתו מקודד כפך המכל במפורש הוראה שלא ליתום לעניין הנדון משמעות רבה יותר, שלא להפריז בחשיבות העניין, בחינת שלוש החלופות פשוט, כפך המכל, רק בהקשר כמו זה המצוין ב(13) (לעיל ולהלן):

(13) [אם לבנה המתבונן:], אל תתרגז כל כך שאני שואלת מתי אתה חוזר הערב

(א) פשוט רציתי לרעה אם לחכות לך עם ארוחת הערב.

(ב) כפך המכל רציתי לרעה אם להכות לך עם ארוחת הערב.

(ג) רק רציתי לרעה אם להכות לך עם ארוחת הערב.

מעידה על קרבה רבה יותר בין השימוש בסמנים כפך המכל ורק, בשניהם מונגשת שלילת ההתמנעות המתמנעות יותר, לעומת ציין שלילת החלופות מכל סוג שהוא באמצעות הסמן פשוט.¹⁹ בחינה מדויקת יותר של שלל המשמעותיות הפרוצדורליות המגלמות באמצעות סמני השיח השונים בעלי האפופה התפקודית החלקית בין בעברית ובין בלשונות אחרות מביאה את 'יהודים וללא ספק האיור היבטים נרחבים יותר של שאלת העמסם של סמני שיח בלשון.

4. מקרי יאפני: בני "פשוטות" ל"פשוטות"

כסמן שיח בעל משמעות פרוצדורלית מזהות פשוט הוראה לפענוח המסר המצורף. בתוראה זו יש הדרכה לשנות את הדקדוק הנחון או הפונטיציאלי שלאור יש לפרש את המסר כדי להגיע מדייקנות אשר אינם מכונות הדובר. תראה אחידה זו מפעלת על במישור המטא-לשוני, כשבטוחות השפעה חוסר חרף-לשוני, והן במישור הלשוני, במרכיב על חרכיב היחיד. נראה שנוון להעלות כאן את שאלת הקשר בין המשמעות הקונטפסואולית למשמעות הפרוצדורלית של פשוט, וכאופן רחב יותר את שאלת הוויקו בין שתי המשמעותות הללו לגבי ערכים לקטיקוליים אחרים כלשון.²⁰ מאליו מוכן כי אין כל כוונה שליל ערך בעל משמעות פרוצדורלית יהיה ערך מקביל בעל משמעות קונטפסואולית. כך, למשל, יהיו ערכים

18 החלופה שמציע השיישי כסמן בהקשר זה: "אל תהרגו שאני שואלת מתי אתה חוזר הערב, סתם רציתי לדעת אם להכות לך עם ארוחת הפרי". אמנם מובלתי יותר פבויה משלביתי, אך קרובה יותר לזו המוצעת

כשימושים של כפך המכל ורק

19 בבוותח בוותח בלשון נזקקה משיטה כסמלית את ההתחזמה למשמעות הקונטפסואולית של הערך פשוט

כשל העובדה שבמשמעות זו בלבד (ולא במשמעות הפרוצדורלית) נוטה ערך זה כפך ובמספר (ראה דין

20 בפניו 1: 3).

בחינה הפרדיקטת נוגמת מבוני, לקשר בין דשדווחי והצפי כשימושים אך גם לקשר בין צורה ותוכן, לדייק

Jucker, A. H. and Ziv, Y., "Discourse markers: Introduction", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 1-12.

Jucker, H. A. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998.

Kasher, A., "Conversational maxims and rationality", in Kasher, A. (ed.), *Language in Focus: Foundations, Methods and Systems*, Reidel, Dordrecht, 1976: 197-216.

_____, "Politeness and rationality", in *Pragmatics and Linguistics: Festschrift for Jacob Mey*, Odense University Press, Odense, 1987: 103-114.

Levinson, S. C., "Minimization and conversational inference", in Verschueren J. and Bertucelli-Papi, M. (eds.), *The Pragmatic Perspective: Pragmatics and Beyond*, Companion Series 5, J. Benjamins, Amsterdam, 61-129.

La Bible L'ancien Testament, Librairie Gallimard (Presses de l'Imprimerie Sainte Catherine), 1956.

Mascher, Y., "Koteishmos ketai? 'Wanna hear something weird/funny?': Segmenting Israeli Hebrew Talk-in-interaction", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 13-59.

Rouchota, V., "Procedural meaning and parenthetical discourse markers", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 97-126.

Rosch, E., "On the internal structure of perceptual and semantic categories", in Moore, T. E. (ed.), *Cognitive Development and the Acquisition of Language*, Academic Press, New York, 1993: 111-144.

Shloush, S., "A unified account of Hebrew *hefeiv* 'in short': Relevance theory and discourse structure considerations", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 61-82.

Smith, N. V. (ed.), *Mutual Knowledge*, Academic Press, London, 1982.

Spencer, D. and Wilson, D., *Relevance: Communication and Cognition*, Blackwell, Oxford, 1986/1995 (Second edition).

Tanakh. A new Translation of the Holy Scriptures according to the Traditional Hebrew Text, Philadelphia, The Jewish Publications Society, 1985.

The Holy Bible, Toronto, Thomas Nelson and Sons, 1953.

Unger, C., "The scope of discourse connectives: Implications for discourse organization", *Journal of Linguistics* 32, 1996: 439-446.

Wilson, D. and Spencer, D., "Linguistic form and relevance", *Lingua* 90, 1993: 1-25.

Ziv, Y., "On the rationality of 'relevance' and the relevance of 'rationality'", *Journal of Pragmatics*, 12, 1988: 535-545.

_____, "Hebrew *kaze* as a discourse marker and lexical hedge: Conceptual and procedural properties", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 203-221.

במציאות היוצרת הדיאלקטיקה שבחומספת ענד לקטקולי ללשון חורך ניצולה הפורצוודרלי של תשורת סמנטית קונטספוארליאטי יש משום הסבר בדבר בלבד, ואין בכוח ההבחנות הללו לנבא אלא ערכים קונטספוארליאטיים בדיקת יחוד ביחס להתפתחות ערכים פורצוודרליים למעשה. ואולם, כוח החיזוי שלנו בקשר זה והכנא בהכנע מודד הטבעיות על פני עשירים ערכים סמנטים בלשון לקודד הוירואות פורצוודרליות. מתוך מקיף יחוד של סמנטי בלשון ומעיינים של אלו בקשר חורך ובין-לשוני יסייע בהבנת התופעה המתרחקת הזו, שבה משתלבים, בין היתר, גורמים התגננים לרמת הכושר הלשוני (competence) לאלו המעוררים ברמת הביצוע (performance).

פומאי מקום

אברך שישן, א' (עורך), *קונקורדנציא דהשע למהר, נביאים וכתובים, קריט ספר, ירושלים, 1977*.

הורדריי, ב', *אמצעים לשוניים לזיהום ברמת כבישה - עיף בשית המבטני, עבודה ליש קבלת החזר ודקטור* ומחלקת ללשון העברית וללשונות שניות, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן, 1994.

לבתי, ו', *תחזית המשע המטמטי צעברית החזקה, עבודה ליש קבלת החזר ודקטור, המחלקת ללשון העברית וללשונות שניות, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן, 1994*.

Andersen, G., "The pragmatic marker *like* from a relevance-theoretic perspective", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 147-170.

Ariel, M., "Discourse markers and form-function correlations", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 223-259.

Bakemore, D., *Semantic Constraints on Relevance*, Blackwell, Oxford, 1987.

_____, *Understanding Utterances*, Blackwell, Oxford, 1992.

_____, "Are apposition markers discourse markers?", *Journal of Linguistics* 32, 1996: 325-347.

Die Heilige Schrift des Altes und Neun Testaments, Christiana Verlag, Zurich, 1957.

Fraser, B., "Pragmatic markers", *Pragmatics* 6 (2), 1996: 167-190.

_____, "Contrastive discourse markers in English", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 301-326.

Gazdar, G., *Pragmatics: Implicature, Presupposition and Logical Form*, Academic Press, New York, 1979.

Grice, P. H., "Logic and Conversation", in Cole, P. and Morgan, J. L. (eds.), *Syntax and Semantics 3: Speech Acts*, Academic Press, New York, 1975: 41-58.

_____, *Studies in the Way of Words*, Harvard University Press, Cambridge, 1989.

Halliday, M. A. K. and Hassan, R., *Cohesion in English*, Longman, Essex, 1976.

Horn, L. R., "Toward a new taxonomy for pragmatic inference: Q-based and R-based implicature", in Schiffrin, D. (ed.), *Meaning, Form and Use in Context: Linguistic Applications*, Georgetown University Press, Washington, 1984: 11-42.

Jucker, A. H., "The discourse marker *well*: A relevance theoretic account", *Journal of Pragmatics* 19, 1993: 433-452.

Jucker, A. H. and Rouchota, V. (eds.), *Current Issues in Relevance Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998.

Jucker, A. H. and Smith, S. W., "And people just you know like 'wow': Discourse markers as negotiating strategies", in Jucker, A. H. and Ziv, Y. (eds.), *Discourse Markers: Descriptions and Theory*, J. Benjamins, Amsterdam, 1998: 171-201.